

KARÁCSONY KOPOGTAT

Az adventtől karácsonyig terjedő időszak a várakozás. Megint várakozunk, várjuk a Megváltót.

Karácsony Krisztus születésének emlékűnepe, amelyet a keresztény világ december 25-én tart meg. A karácsonyest, a karácsony előestéje, vigiliája, más néven szenteste. Magában foglalja a szent éjszakát, amelyen a keresztény világ a Megváltó születését ünnepli. A római katolikusoknál az ünnep egyházi részének központja az éjféle mise a Megváltó születésének emlékére. Ilyenkor a katolikus hívek egész nap böjtölnek, és csak este esznek. A református és evangélikus egyházak tagjai aznap délután istentiszteleten vesznek részt. Este azonban egyformán, vallási felekezetre való tekintet nélkül, mindenhol együtt ünnepel a család apraja-nagyja.

A díszes karácsonyfán csillag ékeskedik, amely Jézus jelképe. Ez jelképezi azt a csillagot, amely a napkeleti bölcseket Jézus jásozláához vezette. A fa alatt mindenki megtalálja a meglepetésnek szánt ajándékot, melyeket a családtagok az ünnepi vacsora elfogyasztása után átadnak egymásnak. Ez az ünnep legszebb pillanata, amikor a szeretettől és megbocsátástól csillogó arccal megajándékozzuk egymást. A karácsonyfa alól nem hiányozhat a betlehem, a benne szereplő angyalok, József, Mária, Heródes, Három királyok, Ördög

és a Templomszolgák ábrázolásával sem. Lelki szemünk előtt megelevenedik a születés története, a pásztorjáték, a Heródes-játék és a három királyok története.

Karácsony napján készül el a Luca széke, s ha az éjféle misén készítője erre feláll megláthatja a boszorkányokat. A hiedelem szerint ilyenkor az illető az állatok hangját is megértheti. Az ünnepekhez számos más szokás is kapcsolódik, mint pl. az ólomöntés, a sorsvetés és a különféle jóslások, melyeknél az emberfeletti erőket idézik meg. A karácsonyi kürtölés, ostordurrogatás, lövöldözés, zajongás viszont a felszabadult ártalmak, rossz szellemek elriasztását szolgálja. A hagyományokhoz tartozott a házalóneklés, kántálás és koledálás. A ház gazdája dióval, almával, aszalt szilvával jutalmazta a kántálókat. A sok szemet tartalmazó gyümölcsök a bő termést jelképezték. Ha közeli rokon volt található a kántálók soraiban, akkor a tarsolyba dísznótoros kóstoló is került. A hízőt általában Tamás napján, december 21-én vágta le. Bőréből egy darabot eltettek, amelynek gyógyhatást tulajdonítanak. Napjainkban ezek a hagyományok már csak a kisebb közösségekben élnek, de az igazi karácsony mindannyiunkban ott lakozik. Ez pedig nem a külsőségekben nyilvánul meg.

HEGEDŰS Valéria

NARODIL SA KRISTUS PÁN...

Kedy sa narodil Ježiš Kristus, historici stále upresňujú. Podľa najstarších prameňov kresťania slávilí Božie narodenie 6. januára. Podľa Lukáša, ako uvádza Evanjelium, sa Kristus narodil v roku, keď bolo sčítanie rímskeho ľudu, čo je asi v 8.-7. storočí pred našim letopočtom. Bolo to pravdepodobne na jar, lebo vtedy sa rodili jahniatka a pastieri nocovali s ovcami pod holým nebom. Vtedy mohli vidieť žiarit hviezdu, ktorá vstúpila do dejín ako betlehemska.

Niektorí vedci tvrdili, že na oblohe sa objavila nová hviezda, čiže nova alebo supernova, a tá sa zviditeľnila veľmi jasnými svetelnými bodmi. V astronómii je známe, že takým vzplanutím končia veľmi staré hviezdy. Pred niekoľkými rokmi britský vedec Colin Humphreys vo svojej štúdiu uviedol, že Ježiš Kristus sa narodil naj-

pravdepodobnejšie v časovom rozpätí od 9. marca do 5. mája roku 5 pred našim letopočtom, lebo vtedy bola viditeľná jediná kométa, ktorá mohla prísť do úvahy. Tvrdenie Ing. Jozefa Šurána z Prahy posúva Božie narodenie do roku 10 pred n. l. a to na 22. novembra.

Oficiálne vyhlásený deň Kristovho narodenia bol 25. december, keď bolo kresťanstvo v Ríme už štátnym náboženstvom a v tom čase sa slávil aj zimný snovrat. Vedci sa domnievajú, že tento dátum mohol byť vyhlásený omylom alebo aj zámerne. Upresňovanie sice potvrdí aj v budúcnosti, ale kresťanský svet si bude naďalej pripomínať narodenie Ježiša Krista tak, ako stáročia predtým.

K iszlév hó – azaz a december 25-én kezdődő ünnep a zsidó hagyományok szerint annak emlékét őrzi, hogy a makkebeusok a szír hódítóktól i. e. 165-ben visszafoglalták a Szentélyt. A pogányok a Szentélyt megszentelték, a győztesek viszont ismét felavatták, s innen ered az ünnep neve. A makkebeusok a régi istentiszteleti rendet is helyreállították, de mindössze egyetlen napra elegendő szent olajat találtak, ám csoda történt, és az olaj elégnék bizonyult nyolc napig.

A ZSIDÓK A HÁNUKKÁT ÜNNEPLIK

Az esemény felidézésére gyűjtanak az ünnep minden estéjén gyertyát vagy olajméceset. Az első nap egy, majd minden nap eltelével eggyel több láng lobog. A Szmóne Eszrében és a Birkát hámozónban (18-as áldás) is megemlékeznek a csodáról, az „Ál hániszim“ (a csodákért) és a „Bimé Mátitjáhu“ (Mátitjáhu idejében) kezdetű részekkel. Az imarendben megtalálható a Hállél (magasztalás) is. Az ünnep első estéjén minhá (délutáni ima)

után a templomban gyertyát gyűjtanak a „csoda közhírré tétele kedvéért“, és természetesen a többi napokon is. Ott hon napnyugta után gyűjtják meg a gyertyákat, vagy mindenki a „maga“ gyertyáját, mécesét gyűjti meg, vagy a családfő egy személyben tesz eleget a gyertyagyújtás kötelezettségének az e-

gész család helyett. A már égő gyertyákon kívül van egy többletgyertya, a „sámmás“, amely a miavá (parancs) értelmében a világitást adó gyertyákat gyűjtik meg; A sámmás fénye felhasználható mint világitás, a többi gyertya fénye azonban nem.

Az első este három áldást mondanak a Hánukká gyertya meg-

gyűjtásának tiszteletére, a többi estén az utolsó áldás már nem hangzik el. A gyertyagyújtás után elmondják a „Hánérót hállálú“ – e gyertyák kezdetű imát, és eléneklék a hagyományos dal-lamú himnuszt („Erősségem menedéke szirtje“). Szombatban két tóratekeresből olvasnak fel. Kedves szokás ilyenkor, hogy az ünnep estéit vidám játékok színesítik a „trendli“ – azaz pörgettyű és a „kvitli“, amely a közismert huszonegyes kártyajáték egyik régi válfaja.

HEGEDŰS Valéria

Beszélgetés Dr. Erdélyi Gézával, a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház püspökével

Méltó helyre kerül az egyetem

Bár a komáromi székhelyű magyar egyetem létrehozásának kérdése heves parlamenti csatározásokat váltott ki, politikai indulatokat kavart fel az országban, a szlovák parlament a közelmúltban mégis áldását adta létrejöttére. Adva vannak tehát a jogi feltételek, hogy a szlovákiai magyarságnak saját egyeteme lehessen. A születendő intézmény három karának egyike a Református Teológia Kara lesz. Erről, valamint a szlovákiai református egyház jelenéről és jövőképeiről beszélgettünk Dr. Erdélyi Gézával, a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház püspökével.

A rendszerváltás több mint egy évtizede milyen lényegi változásokat hozott a református egyház életében?

Alapvető változások nem történnek varázssüteményre. A rendszerváltás is folyamat. Az emberek felszabadultságában mutatkozott meg. Mintegy lepattant róluk, jelképesen szólva, a bilincs, s szabadságérzet töltötte el őket. Ez sem történt azonban egyik napról a másikra. Én még érezni lehetett az emberek óvatosságát, a halkabba fogott beszédet. Konkrétumokban is megmutatkozott a változás. Főképp a gyermekek-nél, fiataloknál. Ők voltak leginkább tüntető, távol tartva az egyháztól. Eljöttek templomainkba, egyre többen látogatták istentiszteleteinket. De a felnőttéknél is hasonló volt a helyzet. A hit-tanórákra is egyre több gyermeket írtak be. Legtöbb helyen – sajnos vannak elnéptelenedett, kiöregedett falvaink, ahol hiányzik a fiatal nemzedék – elkezdődött az ifjúsággal történő foglalkozás, újra indultak az ifjúsági bibliá-
drák. Közben új és új hívőkkel gyarapodtunk. Jöttek egész családok. Olyanok is, ahol a szülők sem voltak megkeresztelve. Egész családokat kereszteltünk meg! A váltás, változás egyértelműen érezhető volt.

Mennyiben változott a református egyház intézményrendszere?

Korábban megélvő, örökölt és elnevezett vagyonunk mellett birtokba vehettük a visszaszerzett egyházi tulajdont: épületeket, templomokat, parokiákat, majd később az iskolákat. Templomok is épültek, lelkészlakok és iskolák. Ehhez és templomaink felújításához, fenntartásához rendkívüli áldozatvállalás kellett. Komoly segítséget kaptunk főleg magyarországi alapítványoktól, az Apáczai Csere János, az Illyés Gyula Alapítványtól, valamint a Nemzeti Örökség Minisztériumától. Az ezredfordulón kormány szinten is jelentős támogatást kaptunk. Nem öncélú ez a külső építkezés, amely kézzelfogható, s nemcsak a református egyház-közösségért, hanem mindnyájunkért folyik. Vannak iskoláink, ahol a református egyházi iskola tanulói mellett római katolikusokat és evangélikusokat is oktatunk. Vagyis befogadunk iskoláinkba mindenkit, aki anyanyelvén akar tanulni, egészségesen akar élni és gondolkodni.

Milyen ütemű a református egyház-közösség lélekszámának növekedése? Mit jelent a gyakorlatban, hogy Szlovákiában a református magyar nem-

lajja fel. Milyenek az ezzel kapcsolatos elvárásai, terveik?

Abból kell kiindulnunk, hogy immár kilenc éve működik Komáromban a református teológiai akadémia, amelyet ez idáig nem ismertek el egyetemenként. A kulturális minisztérium ugyan bejegyezte, nem kapott viszont akkreditációt. Igazából tehát végzős diákjainknak nem adhattunk ki olyan diplomát,

amelyet a világi hatóságok is elismertek volna. Mindez azt is jelentette, hogy fennállásától a teológiai akadémia lényegében adományokból, támogatásokból tartottuk fenn. Ha megalakul az egyetem, a szükséges anyagiak biztosítása áthárul az államra. Az akkreditáció pedig biztosítja, hogy az itt szerzett dip-

zeti kisebbség a szlovákokkal szemben vallási többséget alkot?

A legutóbbi népszámlálás (akkor már bátrabban merték önmagukat vállalni az emberek) adatai szerint az előzőhöz képest 29 ezerrel többen vallották református egyháztagnak magukat. Jelenleg tehát 110 ezren vagyunk, s ebből megközelítőleg 10 százalék a magát szlováknak valló egyháztagnak. Szeretném hangsúlyozni, hogy ellentétben a másik két szlovákiai történelmi egyházzal, mi nagyon is odafigyelünk, megbecsüljük és támogatjuk a többségi nemzethez tartozó vallási kisebbséget, a szlovák reformátusokat. Pozitív diszkriminációt alkalmazunk velük szemben! Két önálló egyházmegyéjük van, saját esperesekkel, gondnokaikkal. Azonkívül a hat tagú Zsinati Elnökségben 33 százalékkal, a Zsinatban pedig 18 százalékkal vannak képviselve. Ezt azért hangsúlyozom, hogy inspirálódjon a többségi nemzet vallási és világi közössége, s a politikai élet is. Nem történne ugyanis semmi baj, ha a közel 400 ezres szlovákiai magyar katolikusságnak saját püspöke lenne. Ugyanúgy előnyt jelentene, ha a 20 ezer lélekszámig terjedő szlovákiai magyar evangélikusságnak is legalább esperese lenne. Ugyanis jelenleg még esperes-helyettessel sem rendelkezik.

A szlovák törvényhozás a közelmúltban végre ígért a magyar egyetem létrehozására. Egyik kára a református teológiai oktatást vál-

és teljes terjedelmű oktatása. Elérhető-e, hogy a Kárpát-medencében karunk szakosodna erre a területre és biztosítaná a szélesebb régió számára az oktatást az egyházzenei szakon.

A magyar egyetem székhelyét illetően mi szól Komárom mellett?

Ma Komárom és környéke olyan masszív szellemi és nemzetiségi háttérrel bír, amelyen nincs más ahol az országban. Megvannak a külső körülmények, az intézményi feltételek, érezhető a város vezetésének széleskörű támogatása. Adott az élet lüktetése, a szellemi áramlatokhoz való közelség. Itt van az ország legnagyobb folyója, a Duna, túloldalán Dél-Komárom. Mindezek a feltételek méltó helyet biztosítanak az egyetem számára.

A református egyház mindig is széleskörű szociális küldetést vállalt fel.

Számunkra példaértékű Sárospatak, amely századokon át a „szegények iskolája” volt. Számos neves személyiség került ki onnan! Komáromban végre sok keserves intézkedés és csalódás után gyülekezetünk visszanyerheti az egykori árvaházat. Ugyanitt lepramisziós szolgálat is van. Jókán árvaház, missziói központ működik. Madon-szenvedélyekben sínylődő személyek számára gyógyház épül. Hanván most karácsonykor nyitunk egy diakónai központot, amelyet fokozatosan 40-45 férőhelyre bővítünk. Van diakónai felkészítő is a kelet-kassai egyházmegyéinkben, s minden egyházmegyében tervezzük felkészíteni lelkészeket erre a szolgálatra.

Az év vége közeledtével Ön milyen karácsonyt álmodna a világnak?

Közös, bensőséges ünneplést. Melegszívű, messze világító karácsonyt, az ünnephez tartozó fényekkel, távlatokkal. A jövőben több benső világosságot Jézus személye által. Békességet, jóakaratot, szeretetet. Hitbeni szembe-sülést az Úristennel.

Püspök úr, köszönöm a beszélgetést.
MÁZSÁR László

Vo svete sa mladým dobre študuje, ale na Vianoce sú najradšej doma

Študenti sú ako sťahovavé vtáky. Každý týždeň vyletia z rodného hniezda a po týždni sa vracajú späť. Takýto cestovný stereotyp je dobre známy študujúcim, ktorí za vzdelaním putujú do iného mesta. Nie všetci sa však vracajú domov tak často, ako by chceli. Študenti využívajú zahraničné štipendia sú vzdialení od domova stovky kilometrov. Chvilu strávené s rodinou a priateľmi na náradza internetová pošta a krátke telefonáty. Sviatky pokoja a mieru sú za dverami. Priletia „sťahovavé vtáky“ aspoň vtedy domov?

„Ja áno, veď študujem takmer za rohom,“ hovorí Marián Klivanec, rodák z Hurbanova, ktorý je študentom piateho ročníka žurnalistiky a nemeckého jazyka na UKF v Nitre. Hoci jeho spolužiaci už žijú v „diplomovkovom“ duchu, on študuje celý semester na prestížnej budapeštianskej univerzite ELTE. Asimilácia slovenského študenta v Maďarsku nie je žiadny problém. Materiálno-technické zabezpečenie ELTE ďaleko presahuje bežné pomery, na aké sú slovenskí študenti zvyknutí. Mariánove slová z miesta činu to len potvrdzujú: „Katedra komunikácie má vlastné televízne i rozhlasové štúdio, počítačovú miestnosť s prístupom na internet a mnohé ďalšie vymoženosti. My v Nitre nemáme ani vybavenie, ani dostatok miestností. Študujem tie isté a zároveň tak odlišné veci.“ Okrem vzdelávania je študentom prístupný i pestrý spoločenský život, ktorý na univerzite pulzuje nepretržite. Napriek statutu „cudzincov“ sa Marián medzi spolužiakmi cíti ako doma. „Maďarskí študenti sú v pohode, nedávajú mi cítiť, že nie som domáci. Sú ochotní pomôcť i keď netreba.“ Štúdium na ELTE ponúka nielen vhodné prostredie na rozvoj, ale zároveň absolventom zabezpečuje tak-

mer istú budúcnosť. Marián o tej svojej ešte nie je rozhodnutý. Budapešť je vždy očarujúce mesto, ale teraz pred Vianocami ešte viac, a poskytuje veľa priaznivých pracovných možností. Na niekoľko dní však hodí povinnosti za hlavu a ako každý rok i v tomto sa teší na klasiku v podobe s rodinou stráveného večera: „K nemu

Môže byť Adamovi zle s toľkými kočkami u protinožcov?

U protinožcov chodí Santa Claus v spodkoch

nesporne patrí stromček, kapustnica a kapor vo vani.“

Ďalšou štipendistkou, skúšajúcou svoje šťastie v cudzine, je Erika Megyeriová, študentka architektúry v Bratislave. Vďaka sokratovskému štipendiu študuje odbor multimédiá na fínskej polytechnickej univerzite EVTEK v Helsinkách. Povestná fínska ľadová klíma nijako nespomaľuje študentský život. „Počítač je základný študijný materiál, takže má každý vlastný. Celkové materiálo-technické zabezpečenie je skvelé. Od digitálnej techniky až po tmavé komory je študentom všetko k dispo-

zicií.“ Nadštandardné vybavenie školy láka študentov z celého sveta. „Denne tu stretávam ľudí z USA, Keni, Blízkeho Východu, Číny či východnej Európy. Univerzitné prostredie je nanajvýš medzinárodné.“ Fínsko skĺbilo tradičné s progresívnym. Táto ideálna kombinácia je okorená neopakovateľnou atmosférou, ktorú krajine dodáva fínska klíma. „December nie je mesiac ako ostatné. Je nádherne biele. Slnko má akoby obavu ukázať sa, takže kokteil hustej hmly bez konca je všade okolo. Šero, prítmie, tma...to sú prichádzajúce Vianoce vo Fínsku.“ Atmosféra mliečnej krajiny ovplyvňuje i samotných obyvateľov, ktorí sa podľa Eriky od Slovákov značne líšia. „Pre nich je charakteristické ticho. Ticho je v škole, na stanici či vo vlaku. Milujú svoju saunu a nordic walking (rýchla chôdza s lyžiarskymi palicami). Žijú zdravo, ale väčšinou potme a potichu. Sú fajn, no bez hlbšieho záujmu.“ I keď sviatky v malej laponskej chatke by sa Erike páčili, Vianoce odchádza tráviť domov na Slovensko: „Je tu krásne, ale na Vianoce chcem byť s mojimi blízkymi. Darmo, doma je doma.“

Európske prahy prekročil Adam Sulovský z Hurbanova. Prostredníctvom stredoškolského výmenného programu spoznal čaro našich protinožcov v Austrálii. Štúdium na tamojšej strednej škole to naše pripomína len výučbou mate-

matiky a angličtiny. K týmto povinnými predmetom si môžu zvoliť dizajn, varenie, turistický ruch a mnohé iné. Rozmanitosť je pre túto atraktívnu krajinu typická. Adam medzi Austráľčanov v Brisbane zapadol veľmi rýchlo: „Sú to veľmi milí a priateľskí ľudia.

na sneh a ľadovicu. „Na Štedrý deň býva i 41 stupňov Celzia. Je sranda vidieť palmy ovešané farebnými žiarovkami a Santa Clausa na číri iba v spodkoch, brade a červených čiapke.“ Okrem atmosféry sa líši i tradičné vianočné menu a zvyky. „Vianoce sa oslavujú 25. decembra. Darčeky si dávajú ráno a potom nasleduje obed plný prejedania sa. Kapra vystrieda pečené mäso so zemiakmi, zeleninou a zapekanou omáčkou. Potom sa pije všetko možné od piva, vína až po kokteily a tvrdý alkohol.“ Takýto Štedrý večer ten slovenský pripomína

Adamovi sa v Austrálii páčili prírodné krásy aj uvoľnení ľudia.

Majú zmysel pre humor a nie sú urážliví. Navyše majú niečo z našej flegmatickosti a pohodovosti, takže som si veľmi rýchlo zvykol na tamojšiu mentalitu. Austrália je multikultúrna a nikomu nezáleží na tom, odkiaľ je ten druhý.“ Pre mladých ľudí nie je problém zapadnúť do národnosti otvorenej spoločnosti. Vianoce sú však kultúrnym šokom pre každého cudzinca zvyknutého

len vianočným prejedaním sa. Tradičné slovenské dobroty v podobe kapra či medovníkov chutia každému, no ani austrálske Vianoce nie sú na zahodenie. „Ešte som nepočul o nijakom Slovákoví, ktorému by sa nepáčilo tento spôsob trávenia sviatkov. Aj ja som sa rád prispôbil,“ dodáva Adam.

Dana ŠEJIRMANOVÁ
Foto: arcávy

Marián pri predvianočných nákupoch v Budapešti.

V Imeli nesmie chýbať na Vianoce šošovicová polievka, v lži tvarohová štrúďľa ČO VARIA NAŠE STAROSTKY

Vianoce nie sú len sviatky pokoja a mieru, ale aj hojnosti, chutných jedál a dobrých vín. Každá gazdinka už týždeň pred nimi zháňa nové recepty, aby tradičnú ponuku obohatila ďalšími pochúťkami. Aj my vám chceme, milí čitatelia,

ponúknuť jedlá a zákusky, ktoré sú rovnako chutné ako tie, ktoré na vašom vianočnom stole nesmú chýbať. Oslovili sme starostky obcí v našom okrese, aby sa s nami podelili o recepty jedál, ktoré sa u nich pripravujú.

Helena BALOGHOVÁ
starostka obce Imeľ

VIANOČNÁ ŠOŠOVICOVÁ POLIEVKA

Tri deci šošovice zalejeme vodou a necháme stáť cez noc. Na druhý deň ju dáme do hrnca, zalejeme vodou, osolíme, pridáme 3 na malé kocky pokrájané zemiaky, 2 strúčiky cesnaku a 1 bobkový list.

Keď je šošovica mäkká, prilejeme do vriacej polievky 1 kyslú smotanu, v ktorej sme rozmiešali 2 lyžice polohrubej múky (rozriedené studenou vodou, aby sa nám netvorili hrčky). Opäť privedieme do varu a polievka je hotová.

VIANOČNÁ PEČENÁ RYBA

Suroviny: 4 kusy mrazeného rybieho filé, 4 surové zemiaky, 1 maslo, 1 cibula, soľ, korenie - bazalka, oregano, 1 citrón, 4 kusy alobalu 25 x 30 cm.

Postup: stred alobalu potrieme maslom, poukladáme naň jeden na kolieska pokrájaný a osolený zemiak, na to položíme osolené filé, posypeme oreganom a bazalkou. Na filé položíme tenký plátok masla a krúžok cibule. Rybu zabalíme do alobalu tak, aby sa dusila vo vlastnej šťave. Pripravené alobalové taštičky položíme na plech a pečieme v rúre 40 minút. Pred servírovaním pečenú rybu pokvapkáme citrónom.

ČOKOLÁDOVÁ VIANOČKA

Suroviny: 60 Dg polohrubej múky, 4 lyžice oleja, 5 lyžíc práškového cukru, 3 vyšľahané bielky, 2 a pol deci vlažného mlieka s 1 kockou cukru, do ktorého dáme 1 kocku kvasnic (4 Dg), štipka soli.

Postup: do misy dáme múku pomiešanú s práškovým cukrom, štipku soli a nalejeme kvások. Pridáme vyšľahané bielky, zamiešame a napokon po lyžiciach pridávame olej. Vymiesime ako koláčové cesto a necháme vykysnúť.

Plnka: 1 Hera, 3 lyžice kakaa, 25 Dg práškového cukru. Cukor vymiešame s Herou, pridáme kakao a premiešame. Koláčové cesto rozdelíme na 6 rovnakých dielov. Každý dielik rozvaľkáme do obdĺžnikového tvaru, po-

trieme kakaovou plnkou a zrolujeme do rolády. Z 3 rolád upletieme pletenku - vianočku, ktorú položíme na vymastený plech. Z uvedených surovín dostaneme 2 vianočky, ktoré potrieme žltkom, rozmiešaným v troške mlieka. Necháme opäť vykysnúť a pečieme.

ING. ROZÁLIA SZALAY
starostka obce Klížska Nemá

ZAPEKANÉ MORČACIE CHLEBÍČKY

Potrebuje: 8 plátkov sendviča, 400 g morčacieho vareného mäsa (z polievky), 2 menšie cibule, 2 men-

šie kyslé uhorky, 2 surové mrkvy, 4 polievkové lyžice tatárskej omáčky, 8 plátkov syra.

Postup: morčacie mäso nadrobno posekáme, pričáme postrúhanú mrkvu, uhorky, cibuľu, tatársku omáčku a dobre premiešame. Touto zmesou natrieme chlebičky, na každý položíme plátok syra a dáme zapiecť do rúry.

Prajeme vám všetkým dobrú chuť!

MIT FŐZNEK A POLGÁRMESTERNŐK

TÓTH-KURUCZ Mária
Izsa polgármesterasszonya

SAVANYÚ GOMBA LEVES

10 - 15 dkg szárított gombát beáztatunk, majd a vizet leöntjük és 1,5 l vízben feltesszük főzni. Hozzáteszünk 2 - 3 darab burgonyát, sóval és babérlevéllel ízesítjük, majd fehér rántást készítünk, tészünk bele egy kis feketeborsot és fél liter tejjel felöntjük. A kész rántást a forró leveshez öntjük.

Egy tejszint egy kis kanál liszttel összehabarunk és a leveshez öntjük. A végén ecettel és petrezselyem zöldjével ízesítjük

IZSAI TÚRÓS RÉTES

Hozzávalók a tésztához:

30 dkg féldara liszt, csipetnyi só, 2 dcl víz. Az alapanyagokat összedagasztjuk és jól kidolgozzuk. Fél órát letakarva pihentetjük. Míg a tészta pihen, elkészítjük a tölteléket.

Összedolgozunk 1 kg túrót, 25 dkg kristálycukrot, csipetnyi sót, 2 tojássárgáját, 2,5 dcl tejszínnel. A tésztát lisztezett abroszra tesszük, tetejét megola-

jozzuk és kézfejjel kinyújtjuk. A tészta vastag szélét leszedjük. Olajjal megkenjük, és kanállal rárakjuk a túrómasszát. Magszórkuk 10 dkg mazsolával, és a két tojás felvert habjával. Feltekerjük, tepsire tesszük, tetejét megkenjük tejszínnel és megsütjük.

BALOGH Gabriella,
Tany polgármesternője

TEJFŐLŐS PONTY

Hozzávalók: 1 kg konyhakész ponty, 5 dcl tej, só, sima liszt, 1 fej fehér hagyma, pirospaprika, 4 dcl sűrű tejföl, 1 dcl fehérbor.

Elkészítés: a pontyot kicsontozzuk, gyengén besózzuk és néhány órára tejbe áztatjuk. Azután szárazra töröljük, kicsit megsózzuk és lisztbe forgatjuk. Közben felhevített vajon az apróra vágott hagymát üvegesre pirítjuk, rárakjuk a pontyszeleteket, s lefedve 5 percig pároljuk. Azután megszórkuk pirospaprikával, megforgatjuk a tejfölből, s további 5 percig pároljuk. Végül felöntjük borral, óvatosan megkeverjük és felforraljuk. Főtt tésztával és zöldségsalátával kínáljuk.

Jó étvágyat kívánunk!

REDAKCIA DELTA ODPORÚČA Rozparené buchtičky z Domažlicka

Potrebuje: pekáč upečených makových a lekvárových buchiet, 1 l mlieka, 2 baličky perničkov, 1 kg práškového cukru, niekoľko lyžíc medu, 1-2 celé masla, niekoľko lyžíc rumu.

Postup: Deň pred Štedrým večerom upečieme obvyklým spôsobom buchty. Na Štedrý deň dopoludnia si pripravíme tri nádoby. Do prvej vlejeme zohriate mlieko s rozpusteným medom a niekoľkými lyžicami rumu. V druhej zmiešame nastrúhaný per-

ník s práškovým cukrom a v tretej máme rozpustené maslo. Buchty postupne namáčame do všetkých troch nádob a opäť ich skladáme na pekáč. Naplnený pekáč zasypeme zvyškom perníka a zalejeme zostatkom rozpusteného masla. Takto pripravené obalené buchty večer dáme asi na pol hodinu do rúry, aby sa rozparili.

Keď náhodou nejaké zvyšky do budúceho dňa, čo sa najskôr nestane, sú buchty výborné aj studené na raňajky.

A számítógépes nemzedéket is vonzzák a népi hagyományok KÉZMŰVESEINK ÜGYES KEZŰ EMBEREK

Az üzletek polcai jó pár évtizeddel ezelőtt még nem roskadoztak a szebbnél szebb karácsonyi díszek súlya alatt. Elődeink maguk készítették el a karácsonyfa díszait azokból az anyagokból, amelyek épp rendelkezésükre álltak. Szerencsére számos népi kézművesség, köszönhetően a hagyománytisztelőnek, még napjainkban is él és virágzik, melynek szakmai fortélyja nemzedékről nemzedékre szállt.

Ha valakit szeretnénk megajándékozni, a legtöbb esetben a gondot nem az anyagiak jelentik, hanem az, hogy mit vásároljunk. Rosszabb a helyzet abban az esetben, ha külföldön élő rokonainkat szeretnénk megajándékozni, hiszen már a legtöbb esetben kimerítettük az összes lehetőséget: kristálypoharak, tállak, a jellegzetes népviseletet viselő babák, finom tokaji aszú... Hasonló gond voltam egy Franciaországban tett látogatás alkalmával is, ezért egyene-

ja pedig szintén ezt végezte Budapesten.

„Szívesen foglalkozom a kézművességgel, állandóan foglalkoztatni kell az ujjaimat” – meséli Gáspár Eszter, és elárulja, hogy a makramé, a szövés, a tojásfestés és más kézműves-foglalkozások szakmai alapjaival is már megismerkedett. A csuhébabakészítést gyakran beleszővi az oktatásba is. „Sokan nem is tudják, hogy milyen ügyesek a másodikos diákok. Tekintettel a fiatal életkorukra a csuhébabák készítésére nagyon odafigyelnek és fantasztikus dolgokat alkotnak” – dicséri diákjait. A feldolgozás előtt a leveleket be kell áztatni, majd ezek köré, vagy a fából

I csuhébabá – mutatja büszkén Gáspár Eszter kézműves.

sen megkérdeztem vendéglátóimat, minnek örülnének a legjobban. „A kukorica csuhéból készített babának. Azok olyan aranyosak” – hangzott az válasz.

A kukorica csuhé-fonás szépséges mesterségével foglalkozik már évek óta Gáspár Eszter, a komáromi Béke Utcái Alapiskola pedagógusa. A kukorica csuhé-levet a diákoktól és ismerősöktől kapja, és számos esetben meghívást kap a kukoricatörésre is. Legalább segít a termés betakarításában. „Ez számomra nem okoz gondot” – mondja leveletve Eszter. „Így legalább kiválaszthatom a legmegfelelőbb és legszebb leveleket, csuhékat.” Megtudtuk azt is, hogy a kukorica csuhé teljesen más a nyári hónapok elején, mint az őszi betakarításkor. A fiatal csuhé világosabb és zölddebb, az érettebb viszont színeiben gazdagabb. Eszter, Timea lánya „közvetítésével” ismerkedett meg ezzel az érdekes kézművességgel. Timea első osztályos alapiskolás volt, amikor Eszter beíratta egy csuhé baba készítő foglalkozásra. A csuhé fonás mindkettőjüknek megtetszett. Timea jelenleg grafikusnak tanul Egerben, báty-

neknek látni és érezni kell, hogy a munkát én is örömmel végzem, s nem kötelességből, mert ezt írja elő a tanterv” – árulja el a kisdíákok tapasztalt pedagógusa.

Arra a kérdésre, hogy inkább vállalkozásként folytatni a csuhéfonást és szögére akasztani a tanári diplomát határozott választ ad: „Nem. A csuhébabákat örömmel és kedvtelésből készítem, az árusításukkal nem foglalkozom. Így ünnepek idején az ismerősöknek ajándékozom, és a karácsonyfa díszítésénél is felhasználom őket”.

A Gútán élő és alkotó Forró Terézia kézműves káka leveléből készített apró kosarai a karácsonyi asztal pompázatos díszei lehetnek. Kiválóan alkalmasak a gyümölcs, a mákos és diós bejgli tárlására, de akár egy karácsonyi hangulatot árasztó asztaldísz is elhelyezhető benne.

Teri nénitől, hiszen öt mindenki csak így ismeri, megtudtuk, hogy a káka vidékünk elterjedt vizenővénye. Egyes helyeken népiesen buzogányos nádnak vagy egyszerűen csak buzogánynak is nevezik, ám Teri néni szerint a káká-

nak ez a fajtája nem alkalmas a szövésre és fonásra.

„A kákát kizárólag augusztus 20-a után vágjuk, majd a pajta vagy csűr alatt szétterítve szárítjuk. Két-három hétig is eltart, amíg megszárad, majd kérébe kötjük, kazalba rakjuk, és még egy évig száraz helyen tároljuk. A káka szárának a belső és külső részét is felhasználjuk, a külsőt szövőgépen szőni szoktuk, kézimunkára a belső része alkalmas” – meséli Teri néni, miközben a munkaasztal alól egy köteg kákát húz elő.

Mielőtt elkezdjük a kis kosarak, tállak, tányérok fonását, az első és legfontosabb lépés, hogy a száraz kákát egy napig vízben áztatják. Így kellőképpen megpuhul és hajlékonyá válik. Ezután kezdődhet a káka fonása. A kötések szerkezete lényegében megegyezik a vesszőkosarak fonásánál alkalmazottakkal, viszont lényegesen eltérés, hogy a káka fonásánál a kézművesek formát használnak. Ez lényegében a készülő termékmű fából készített mása, amely köré fonják a kákát.

„A szövést szüleimtől tanultam, ők is ezzel foglalkoztak, de a fonásra már a nagybátyám tanított meg. Számomra ez a munka nemcsak kedvtelés, hanem hosszú évtizedeken keresztül megélhetést is jelentett. A népművészeti tárgyakat forgalmazó Detva állami vállalatnak dolgoztam. A kosarak, a szőnyegek és táskák közül nagyon sok ment külföldre” – emlékszik vissza Teri néni.

A kilencvenes évek elején a Derva vállalatot felszámolták, de Teri néni tovább szövi és fonja a kákát. Ügyes kis segítői is akadnak már, négy unokája közül ketten alaposan elsajátították a szakma fortélyait. Ők jelentik a jövőt, az utánpótlást, és biztosítékai annak, hogy régióinkban lesznek még követői ennek az ősi mesterségnek.

Katarina ČIŽMÁRIKOVA,
CZÉKUS Péter
Fotó: a szerzők

Forró Teri néni gyakori résztvevője a kézműves-találkozóknak.

Komárňanský rodák Radovan Littva bude túžiť po štredovečnej kapustnici pod palmami na Havajských ostrovoch Na Lodi snow niekto sníva o láske, iný tancuje

V našich zemepisných končinách sa traduje, že rodina má byť na Vianococh spolu. Väčci jej členovia by sa mali snažiť prísť k štredovečnej kapustnici do bodky. Literársky, umelcovský, absolútne ľahký, ale veľmi zaujímavý život. Lenže vždy sa vyskytli situácie, kedy z jedného do druhého.

Vrak sa Sabine a Radko pekný svadobný pár? Nehoda to však skutočná, len pre televíznu kameru predviedli sobáš na ostrove Moorea.

lísky. Dobre, akékoľvek má príchodok. Lodi nový. A my, personal, sa snažíme pripísať k štredovečnej kapustnici do bodky. Literársky, umelcovský, absolútne ľahký, ale veľmi zaujímavý život. Lenže vždy sa vyskytli situácie, kedy z jedného do druhého.

Radovan Littva je v súčasnosti poznamenávaný a prijímaný ako... Všetci majú kolegiu... Keď máš kolegiu... Keď máš kolegiu... Keď máš kolegiu...

Radovan Littva je v súčasnosti poznamenávaný a prijímaný ako... Všetci majú kolegiu... Keď máš kolegiu... Keď máš kolegiu...

V takomto prostredí - na Tahiti - stráni Komárňan (druhá strana) oltarové vianočné sviatky.

Rad spomína aj na Olympijské hry v austrálskom Sydney, keď si ich lod prenapl. Nemecký olympijský výbor. Končne kovili na jednom mieste viac ako dva dni a ešte k tomu mali možnosť pozrieť si natvoro niekoľko športových zápasov. Olympijská atmosféra sa podľa Radka nezaplnila. Tu treba zistiť, či je to zážitok iba príjemný. Nie je zle byť v zahraničí, ale nie je to zle byť v zahraničí, ale nie je to zle byť v zahraničí...

Rad spomína aj na Olympijské hry v austrálskom Sydney, keď si ich lod prenapl. Nemecký olympijský výbor. Končne kovili na jednom mieste viac ako dva dni a ešte k tomu mali možnosť pozrieť si natvoro niekoľko športových zápasov. Olympijská atmosféra sa podľa Radka nezaplnila. Tu treba zistiť, či je to zážitok iba príjemný. Nie je zle byť v zahraničí, ale nie je to zle byť v zahraničí...

Za bránou kráľovského paláca v Tangou sa narušujú nedostatkami. Na Jého vďaka vďaka... Zobrazení sa Sabine a Radko pekný svadobný pár? Nehoda to však skutočná, len pre televíznu kameru predviedli sobáš na ostrove Moorea.

Radovan Littva je v súčasnosti poznamenávaný a prijímaný ako... Všetci majú kolegiu... Keď máš kolegiu... Keď máš kolegiu...

Pasáži Lodi snívajú si Jindalú, liter, hollywoodske úsmery a príjemnú muziku.

Radovan Littva je v súčasnosti poznamenávaný a prijímaný ako... Všetci majú kolegiu... Keď máš kolegiu... Keď máš kolegiu...

Radovi bolo v New Yorku veselo, vtedy „bojovník“ ešte stále...

Radovan Littva je v súčasnosti poznamenávaný a prijímaný ako... Všetci majú kolegiu... Keď máš kolegiu... Keď máš kolegiu...

Radovan Littva je v súčasnosti poznamenávaný a prijímaný ako... Všetci majú kolegiu... Keď máš kolegiu... Keď máš kolegiu...

Radovan Littva je v súčasnosti poznamenávaný a prijímaný ako... Všetci majú kolegiu... Keď máš kolegiu... Keď máš kolegiu...

Radovan Littva je v súčasnosti poznamenávaný a prijímaný ako... Všetci majú kolegiu... Keď máš kolegiu... Keď máš kolegiu...

Riportarella

Egyik orvos ismerősöm megkért: este, ha ráérek, nyolc óra után menjek el a mentőállomásra, mert ügyeletes lesz, ér – ha nem hívják beteghez – unatkozik, csak tesz-vesz, az idő pedig ilyenkor mintha ólomlábon járna... Szívesen tettem eleget meghívásának. Arra gondoltam, legalább jól kibeszélgetjük magunkat. Ha pedig vidékre hívják, autózunk egyet. Barátom ugyanis soha nem használta a mentőautót. Néhány évvel ezelőtt vásárolt egy fekete Ford Cortinát, és azzal járt munkába. Akkor is, ha ügyeletes volt.

Amikor megérkeztem, egy cédulát találtam az ajtón. Ezt olvastam rajta: „Járj meg, néhány perc múlva jövök.” Rágyújtottam. Alig szívtam kettőt a cigarettából, a kocsi begördült a mentőállomás udvarára.

– Csak itt jártam a közelben, egy kisfiú belázasodott...

Kezet mosott, leült az asztalhoz, beírta a szolgálati könyvbe, hol járt, mi baja a betegnek, azután rágyújtott ő is.

Több mint tíz éve ismerjük egymást. Egy ködös, nyirkos őszi estén a fűtött lakásban kirázott a hideg, kiszáradt a torkom. Éreztem: beteg leszek. Éjjel felé orvost kellett hívnom. Szimpatikus, nyugodt, áhítható tekintetű férfi lépett a szobámba. Először a szememet nézte meg, utána a torkomat, majd hallgatókészülékkel megvizsgálta a hátamat, mellemet.

– Ragályos náthaláz – állapította meg –, négy napig fekvődni kell, és nem szabad látogatókat fogadnia...

Receptet írt, összeszedte a holmiját. Éppen távozni készült, amikor az éjjelszekrényen megpillantotta Ady „Vér és arany” című verseskötetét.

– Megengedi egy percre?
– Természetesen, doktor úr.
– Harmadéves medikus koromban sokat olvastam Adyt. Aztán jöttek a komolyabb vizsgák és félre kellett tenni a szép szót.

Otthonosan leült az ágyam szélére és belelapozott a könyvbe.

– Nem fél a fertőzéstől?
– Óh! Dehogy... Mi orvosok napjában annyi bacilust összeszedünk, hogy ez a néhány meg se koccan!

– Kölcsön adná a könyvet?
– Nagyon szívesen. Sőt, ha kívánja, a kéltől összegyűjtött verseit is odaadom.

Ezt a kötetet vitte el, és ezzel kezdődött a barátságunk. Azóta, ha van ideje felhív telefonon, és elbeszélgetünk írodalomról, zenéről. Mind a ketten szeretjük az éjszaka csendjét. Magnóról, gramofonról Bachot, Beethovent hallgatunk. Ha pedig ügyeletes, cigarettázunk és beszélgetünk.

A mai éjszaka „em mutatkozott unalmasnak. Alig váltottunk néhány szót, csengett a telefon. A városból huszonegy kilométerre levő faluból kértek orvost egy beteghez.

– Gyere ki velem – invitált –, kocsival semmi sincs messze, a fűtés kitűnően működik. Mig végzek, körülnézel a faluban.

Jócskán „bent jártunk” már a decemberben. Kellemetlen éles szél fúj, s a higanyszálalók alatt tanácstalanul kavargatják a gyéren hulladgoló hópelyhek.

A kocsi hangtalanul siklott az elnép-

telenedett utcákon. A főtéren nagy fenyőfa állt, ágain különféle színű égők világítottak.

– Van valami tündéri ebben a karácsonyvárosban, ugye? – szólalt meg a barátom.

Bölintottam, és gondolatban a régi karácsonyesték hangulatát idéztem. Eszembe jutott egy levél is, amelyet hatéves koromban a „Jézuskának” írtam. Petőfi összes költeményeit kértem tőle. Anyám még ma is büszke erre a levélre. Gyakran emlegeti: „Látod, fiam, te már akkor is, olyan kicsi korodban könyvet akartál...”

Elhagytuk a várost. Az orvos bekapcsolta a fényszórókat, majd megszólalt.

– Eszembe jutott egy néhány évvel

gem és kislányom már a terített asztalnál ültek. Kedvenc ételtem, a tűzdelte fánkán ott illatozott egy hosszú tálon. Anikó elem tette a csemegét, hogy kezdjem meg, amikor csengett a telefon. Egy-másra néztünk. Mit tegyünk? Az ünnepi hangulat egy pillanat alatt szerteoszlott. A család nem mozdult. Elindultam a készülék felé. Feleségem vádló pillantása azonban megbénított. Ezt éreztem belőle: „Hát egy évben egyszer sem szentelheted az estédet a családnak!” Anikóra néztem. Halvány rózsaszínű arcán két nagy könnycsepp gurult végig... Határoztam: bárki is hív, nem megyek! Szóltam Anikónak, vegye fel a kagylót, és mondja azt, hogy még nem érkeztem haza!

kapcsoltam a rádiót. Csavargattam az állomás kereső gombot jobbra-balra, míg végül egy távoli adón halk, andalító zenét találtam. A motor duruzsolása és a zene kellemes hangulatba ringatott. Labdázgattam a gondolattal: ha írónak lennék, hogyan fejezném be a történetet? Mit tenne az orvos, mit a család? Milyen lenne a karácsonyestéjük? Számítalan megoldatlan probléma foglalkoztatott: az ajándékozás, a karácsonyfa közös feldiszipítése, és még valami: ki lehetett és főleg mit akarhatott a telefonáló? Lehet, hogy ismerős volt, aki kellemes ünnepeket akart kívánni, lehet, hogy súlyos beteg hozzátartozói hívták...

– Nagyon megvárakoztattalak? – kérdezte a kocsi melegébe bejövő, didergő orvos.

– Nem, dehogy...

– Hiába, barátocskám, ez már így van. Decemberben „arat” az influenza. Itt is egy idős bácsi kapott el. Nem tréfadolog. Főleg az ő esetében nem, mert reumás, és szövődmények léphetnek fel. Hát akkor mehetünk is.

A kocsi nekilődött, és szaporán nyelte a kilométereket. Az orvos a viruszó, majd később arról beszélt, hogy sikerült kazettára vennie Chopin G-moll balladáját Richter előadásában. Önzetlenül felajánlotta: átjátszhatom magnóra.

Amikor a főtéren haladtunk el, már jócskán belepte a hó a kivilágított fenyőfát. Nem állhattam meg szó nélkül.

– Az előbb meséltél egy karácsonyi történetet, de aztán megérkezünk a faluba, és nem fejezted be.

– Ja, igen, látod, milyen szórakozott vagyok. Hol is hagytam abba? Igen, ott, hogy egyetlen falatot sem tudtam lenyelni. Megkérdeztem Anikót, ki telefonált? Amikor megmondta a nevét, egyetlen szó nélkül felkaptam a kabátomat, és beugrottam a kocsiába. Régi ismerős volt. Karácsony előtt meghűlt, antibiotikumot írtam neki elő. Két napig szedte a gyógyszert, lement a láza, és borozgatott a szomszédal. Antibiotikumra pedig nem szabad inni. Múlt szűllét fogta el, és a felesége agg, tanácsot akart kérni. Amikor megérkeztem, már rendbe is jött.

A Cortina bekanyarodott a mentőállomás udvarába. Bementünk.

– Hidd el – fűzte tovább az orvos a történet fonálát –, akkor elhatároztam, soha nem tagadom le magamat. Még karácsony este se. Ez az eset nem volt veszélyes, de lehetett volna egy infarktus vagy asztmatikus roham is. És még valami: nem szeretném magam még egyszer annyira törpének, senkinek érezni, mint akkor este néhány percen át...

– Hogy végződött azután a karácsonyeste?

– Várakozáson felül jól. A család várt rám. Együtt vacsoráztunk, s visszaröppent közeink az a bizonyos kék madár...

A mondatot a telefon csengetése szakította félbe.

– Halló, itt az ügyeletes orvos. Lázás a kisfiú? Igen, értem. Szóval hirtelen betegedett meg. Azonnal ott leszek...

– Nos, barátom, megint autózhatunk egyet. A gyerekek karácsonyra meg kell gyógyulnia.

Felbűgött a motor, s az autó beleolvadt a fehérpetyves decemberi éjszakába.

ezelőtti karácsonyi bonyodalom. Ha akarod, elmesélem.

– Nagyon szívesen meghallgatom, mondd csak.

Belekezdett. Elmondta, hogy az orvos gyakorlatilag soha nem lehet magánember. Gyakran megtörténik, hogy mozi- vagy színházjegyet vásárol, elhatározza, este hangversenyre megy. Amikor családjával menni készül, cseng a telefon, és a szimfonikus zenekar helyett zörejes szívek, sipoló tüdők hangját hallgathatja. Hasonló a helyzet az ebéddel, a vacsorával is. Leülnek a megterített asztalhoz, csengetnek, és menni kell.

– Házasságom ötödik évében elhatároztuk a feleségemmel: lesz, ami lesz, a karácsonyestét együtt töltjük. Ekkor csak magánember, férj és apa leszek. Néhány évig háborítatlanul teltek az ünnepek. Ha évközben az ebéd vagy vacsora kellős közepén fel kellett kelnem az asztaltól, a család tréfásan megjegyezte: Nem baj, apu, majd karácsonyeste együtt vacsorázunk!

De nem akarok ennyire elkanyarodni a dolgoktól. Két vagy három éve lehetett... Karácsonyeste volt. Megborotválkoztam, felvettem a kikészített fehér inget, és elindultam az ebédlőbe. Felesé-

A kislány úgy tett, ahogy mondtam. Fél percig sem tartott az egész, majd visszaültem az asztalhoz. A boldogság, a békés ünneplés két madara azonban messze szállt. Furcsán összekavart érzések kavargtak bennem: nyugtalanság, felelősségérzet, szégyen. Vajon ki lehetett? Képzetelemben haldoklók vonagló arca jelent meg, segélyt kérő kezek nyúltak felém, átvillant agyamon még az orvosi eskü is. Csak ültem, és egyetlen falatot sem ment le a torkom.

Az orvos azután elmondta, hogy a felesége jelenetet rendezett. Elhidegüléssel, a család iránti közömbösséggel vádolta.

– Menj csak el. Fuss a betegeidhez, és ne törődj a családoddal! Majd meglátjuk, hogy ők eljönnek-e, ha egyszer neked lesz szükséged rájuk!

Mig beszélt, gondolataim mondatait megelőzve az események elé röppentek. Találgattam, hogy is végződhetett ez a nem mindennapi történet, amikor a kocsi zökkenve megállt.

– No, meg is érkezünk. Nem állítom le a motort, nehogy megfűz. Pár perc múlva jövök.

Ezzel fogta a műszeres táskáját, és fűrgén kiszállt az autóból. A faluban egyetlen lelket sem lehetett látni. Be-

Tak trochu vyššie udalosti

V Prestonburgu, štát Kentucky v USA, hospitalizovali v januári 32-ročného Phillipa Johnsna, ktorý sa postrelil puškou do ľavého pleca, vraj „aby vedel, aký je to pocit“. Šerif uviedol, že pri hospitalizácii reval od bolesti ako najatý. Koncom roka k nemu znovu zavolali sanitku. Krvácajúc z toho istého pleca zdravotníkom vysvetlil, že prvý raz to bolo „také dobré“ a zážitok si musel jednoducho zopakovať.

Bennie Casson zažaloval striptízový bar o 100 tisíc dolárov náhrady škody za to, že striptérka Susan Sykesová ho počas vystúpenia „plieskala“ poprsím po krku a hlave. Striptérka, ktorá má prezývku „Prsnaté srdce“ tvrdí, že má v celom show businessse najväčší obvod hrudníka - 140 cm. Cason uviedol, že jeho krk si to odniesol pomliaždeninami, modrinami a odreninami.

Darron Bennalford Anderson z Oklahomy dostal pravdepodobne najvyšší trest za znásilnenie. Naparili mu 2200 rokov odňatia slobody. V odvolacom konaní mu trest zaokrúhlili na 90 storočí: 4000 rokov dostal za znásilnenie a sodomiu, 1750 rokov za únos, 1000 rokov za vlámanie a lúpež, 500 rokov za krádež. Ďalší odvolací súd mu zrušil 500 rokov za krádež, čím urýchlil jeho prepustenie z väzenia, keď sa bude písať rok 12 744.

Aspoň jedna stránka palestínsko-izraelských vzťahov prebieha absolútne hladko. Izrael sa vyznačuje najvyšším počtom ukradnutých aut na obyvateľa na svete a podľa izraelskej polície existuje niekoľko izraelsko-palestínskych gangov, ktoré bez najmenších vnútorných rozporov dodávajú ukradnuté autá a súčiastky obchodníkom na oboch stranách hranice.

Thajská rada pre sociálne zabezpečenie svojho času priznala istému psovi nárok na doživotný mesačný dôchodok 1000 bahtov (asi 22 dolárov) ako odmenu za jeho obetavé úsilie pri kŕmení ôsmich šteniat, ktoré zostali bez matky. Po smrti ich matky sa ako starší brat postaral o súrodencov tak, že rozhrýzol potravu a vyvrhol ju pred nich.

NEPREŽÍVAJME SVIATKY LEN CEZ ŽALÚDOK A DNO POHÁRIKA PLNÉ BRUCHO NIE JE VŽDY PÔŽITOK

Vianoce, Silvester. Tieto dva sviatky v mnohých z nás evokujú povestný Roh hojnosti - skutočne štedrý jedáľenský stôl sa prehýba pod dobrotami od výmyslu sveta. Našinec sa dobre naje i dobre napije, lebo tak sa u nás patrí. Ako však prežiť záverečné sviatky roka bez ujmy na zdraví, opýtali sme sa gastroenterológa MUDr. Igora GABRIŠKU:

Samozrejme, Vianoce sú najkrajším sviatkom roka, takže to musíme aj tak brať. Človek sa trochu uvoľní, viac si dopraje, čo je normálne. Aj keď nezaškodí dávka obozretnosti - ani nie voči tomu, čo zjeme, ale koľko toho zjeme. Netreba zabúdať na striedmosť, hoci sú Vianoce (a tie sú len raz do roka, čo je pravda). My to tiež tak berieme. Žiaľ, nezriedka sa práve prejedanie prejaví po sviatkoch, keď je pacientov so žĺčikmi či s kolikami, respektíve poruchou trávenia, v čakárnach o čosi viac. Človek si môže dovoliť vlastne všetko, ale má jesť striedmo.

Klasické menu Štedrého večera je vo väčšine rodín rovnaké: na úvod tradičné oplátky s medom, polievka - kapustnica alebo halászlé, potom zväčša vyprážaná ryba a samozrejme nesmie chýbať

zemiakový šalát. Nasledujú sladké dobroty od výmyslu sveta - sem-tam na striedačku s nejakým ovocím, či orieškami, až kým nemáme pocit prasknutia. Celý rok zvyčajne nejeme takéto kombinácie jedál. Vplyva jednorazové prejedanie sa na organizmus človeka?

Treba rozlíšiť, či je dotýčaný mladý alebo starší, či je chorý... Mladý organizmus si môže dovoliť viac, môže jesť naraz niekoľko druhov jedál a pomiešať ich. Naopak, chorý človek si musí dávať pozor aj počas Vianoc. Keď je niekto napríklad cukrovkárom, musí dodržať svoju diétu a nemal by si dovoliť jesť cukor ani na Vianoce. Skrátka, disciplína by u chorých ľudí mala platiť aj počas sviatkov pokoja a mieru. To sa pochopiteľne týka aj iných ochorení. Vianočné prejedanie sa pre zdravý organizmus nie je škodlivé.

Existuje diétna vianočná strava? Máme sa rozhodovať napríklad medzi klasickým majonézovým šalátom a slovenským kyslým zemiakovým šalátom s cibulkou?

Ja sa radšej prikláňam ku kyslejšímu šalátu, pretože je v ňom oveľa menej tukov, olejov, čiže je omnoho ľahšie

stráviteľný. Samozrejme, prímiešal by som aj nejakú zeleninku.

Silvester je už tradične obdobím bujarejších radovánok a v našich končinách k nim neodmysliteľne patrí aj alkohol...

Aj v tomto prípade platí, že ak sa niečo požíva s mierou, je to v poriadku. Takže striedmosť nadovšetko! Radšej si zvolit menej koncentrovaný alkohol - kvalitné víno, vínné striky, či koktejly a miešané nápoje. Koncentrovaný alkohol, myslím tým najmä na destiláty, je omnoho škodlivejší na organizmus človeka. Nehovoriac o tom, že následky sa prejavajú aj po požití relatívne malých dávok.

Existuje recept na to, aby alkohol, ktorý vypijeme, neškodil našej ľudskej dôstojnosti? Ako s mierou piť, ale sa neopiť?

Celkom zázračná medicína neexistuje. Aj v tomto prípade platí, že si treba dávať pozor na to koľko toho vypijeme. V prvom rade sa treba dobre najesť, aby človek nepil nalačno. A ak sa to náhodou podarí prehnáť, tak potom je snáď najdôležitejší oddych. Keď to však niekto veľmi preženie, netreba sa hanbiť vyhľadať lekára, lebo môže dôjsť k ťažkej otrave alkoholom. V prípade, ak dávky alkoholu preženie mladý človek, ktorý nie je naň zvyknutý, je lepšie volať záchranku.

Čo s domácimi receptami, ako napríklad, že pred konzumovaním alkoholu je dobré vypíť deci oleja, alebo si dať masťný chlieb a vtedy sa nám určite nič nemôže stať?

Musím priznať, že to naozaj zaberá. Ale aby si to nikto zle nevysvetľoval, je to len také východisko z núdze. Ak sa človek nemá možnosť poriadne najesť a narychlo musí odísť do spoločnosti, kde sa viac popíja, je to záchrana.

Napríklad aj deci oleja pomôže človeku, aby sa alkohol až tak rýchlo nevstrebával cez žalúdočnú sliznicu priamo do krvi. Ak si takýmto spôsobom niekto vytvorí masťný vrstvičok v žalúdku, v podstate pomôže tomu, aby sa až tak rýchlo neopil. Toto sú staré osvedčené recepty, ktoré pomôžu, aby sme sa „nedopracovali“ k ťažkej opitosti.

Do ktorej kategórie ľudí patrite vy, pán doktor? Ste na Vianoce a Silvestra pôžitkár, alebo dbáte viac na striedmosť?

- Ja to beriem tak, ako každý iný. Vianoce sú aj pre mňa výnimočné sviatky, snažím sa ich stráviť v kruhu svojej rodiny, kým Silvester je tak trochu uvoľnenejší. Trávím ho s priateľmi, alebo známymi, ale snažím sa ho stráviť primerane.

Drahuša DOBROVICSOVÁ
Foto: auorka

Vianoce sú len raz do roka a mnohí si ich nechcú kaziť myšlienkami na kalórie a nadbytočné kilogramy. Hladovať počas sviatkov určite netreba, ale zamyslieť sa nad neobmedzeným prejedaním stojí skutočne za to. Aby nám nehrozili príliš tesné nohavice a zip-sy, ponúkame vám zopár tipov, ako sa tomu vyhnúť.

* Pri pečení obmedzte množstvo vajecných žĺtkov do pečiva a koláčov.

* Namiesto masla či margarínu použite do cesta rastlinný olej.

* Ťažké a masťné čokoládové koláče nahradte ľahšími, napríklad so želatínou.

* Na slávnostnom stole by nemalo chýbať čerstvé ovocie ako zdroj nielen vitamínov, ale aj vlákniny.

* Ak si neviete odpustiť vianočku s maslom, vyberte si radšej nejaký ľahký nátierkový tuk.

* Pri varení dajte prednosť olivovému a sľeňnicovému oleju pred maslom a margarínom.

ABY BOLI AJ VIANOCE ZDRAVÉ

* Ryby si skúste pripraviť iným spôsobom ako vyprážením, napríklad grilovaním, dusením, pečením v alobalu.

* Cukrovinky skúste nahradiť sušeným ovocím. Obsahuje veľa draslíka, železa a vlákniny.

* Ovládajte svoje chutím držte si kontrolu nad jedlom.

* Buďte disciplinovaní aj na návštevách, aj keby sa stoly prehýbali pod sladkosťami.

* Aj počas sviatkov konzumujte posledné jedlo 2 - 3 hodiny pred spánkom.

* Pozor na alkohol! Obsahuje kalórie bez výživnej hodnoty. Ak si chcete nejaký ten pohárik dopriať, vyberte si radšej suché biele víno.

* Ani vo sviatočné dni nezabúdajte na aktívny pohyb. Nemusíte ísť do fitnesscentra, stačí prechádzka na čerstvom vzduchu alebo tanec.

Sviatočné chvíle vás vytrhnú zo všedného stereotypu, prinášajú rodinné šťastie, pohodu a pocity spolupatričnosti. Tešme sa na nich a nepodľahneme rozčarovaniu, ak nejaké to kilo priberieme. Aspoň budeme mať o jeden dôvod viac, prečo po Novom roku začať usilovnejšie cvičiť a urobiť tak niečo pozitívne pre svoje zdravie.

Vypočítajte si osudové číslo!

Számolja ki mágikus számát!

Človek je odjakživa zvedavý tvor a predpovedanie budúcnosti malo preňho vždy zvláštnu príznačnosť. Niet medzi nami takého, ktorý by nechcel vedieť, aký osud ho čaká. Numerológia je veda, ktorá sa zaoberá významom čísel pre život človeka. Poodhaľme trošku rúško tajomstva a skúsme sa pozrieť do budúcnosti práve cez čísla. Pripravili sme pre vás, milí čitatelia, zábavu na nadchádzajúce dlhé vianočné sviatky. Vypočítajte si osudové číslo, podľa ktorého vás možno charakterizovať. Zároveň si cez osobné číslo vyveštíte, čo vás čaká v roku 2004. Prijemnú zábavu!

ČO PREZRÁDZA OSUDOVÉ ČÍSLO

Osudové číslo si vypočítame tak, že upravíme svoj dátum narodenia na jednociferné číslo.

Napríklad: narodený 17. 5. 1979

$$1 + 7 + 5 + 1 + 9 + 7 + 9 = 39 \quad 3 + 9 = 12 \quad 1 + 2 = 3$$

Človek, ktorý sa narodil 17. 5. 1979, má osudové číslo 3. To ho sprevádza životom od začiatku po koniec. Podľa uvedeného príkladu si vypočítajte osudové číslo a zistíte, akí ste.

1 Je samostatný, snaživý, pracovitý, kritický, dominantný, so sklonom ovládať druhých. Na svet nazerá len z jednej strany - z vlastnej. Najradšej sa spolieha sám na seba a často býva osamelý. Musí sa naučiť stáť na vlastných nohách a dosiahnuť nezávislosť. Vekom narastá jeho sebavedomie a môže sa prepracovať do vedúcej pozície.

2 Je to mierny, váhavý človek s veľkou psychickou silou a dobrou intuíciou. Máločo mu vychádza na prvý pokus. Miluje rodinu, teplo domova, prírodu, rád sa zabáva a cestuje. Chýba mu citlivosť, neznáša kritiku. Často nevyužije svoje schopnosti a talent. Musí sa naučiť ovládať svoje city.

3 Je inteligentný, kreatívny, často umelecky nadaný. Rád je na výslni, rád sa zabáva a pre opačné pohlavie je veľmi príznačivý. Vie dosahovať svoje ciele. Musí sa naučiť správne hospodáriť s časom.

4 Je praktický, zručný, rozvážny, pracovitý a spoľahlivý. Jeho cesta nie je ľahká, neexistuje skratka. Má organizačný talent, svoje ciele dosahuje tvrdou a usilovnou prácou. Rád pracuje na sebe, vzdeláva sa a zdokonaľuje. Musí sa naučiť myslieť na svoje zdravie, nepreháňať to s aktivitou.

5 Je všestraný, rozhodný s vodcovskými schopnosťami. Dobrý inštinkt, um a veľké odhodlanie ho predurčujú na úspech v živote. V mladosti, ale často i neskôr, spôsobuje starosti svojou výbušnosťou, netrpelivosťou, nestálo a dobrodružnou povahou. Musí sa naučiť krotiť svoju túžbu po zmene. Je citovo nestály.

6 Je úprimný, dobrostredný, ústretový, kreatívny, často umelecky nadaný. Má dobrý odhad, aj ľudí odhaduje na prvý pohľad. Neznáša konflikty, stres ohrozuje jeho zdravie. Musí sa učiť zodpovednosti voči sebe a svojej rodine.

7 Je citlivý, vnímavý, súcinný, rodený filozof. Často sa utiaha do samoty, no necíti sa byť osamelý. Ťažko prijíma rady, učí sa z vlastných chýb. Jeho životná cesta je ťažká, musí sa naučiť zachovávať zdravý úsudok. Dozrieva neskôr.

8 Je činorodý, bystrý, logický a citlivosť. Má organizačné a vodcovské schopnosti, ak ich nezvládne, stane sa z neho neznesiteľný diktátor. Má zmysel pre humor no nie na vlastný účet. Musí sa naučiť zaobchádzať s mocou, slávou a peniazmi.

9 Je inteligentný, intuitívny, analytický, zvedavý idealista hľadajúci múdrosť a pravdu. V živote si kladie vysoké ciele, no často zle odhaduje svoje sily a možnosti. Rád pomáha druhým skutkami i radou. Učí sa zodpovednosti k sebe aj k druhým.

Az ember ősidőktől fogva kíváncsi teremtmény, ezért a jövőmondás mindig is különösen vonzotta. Mindenki kíváncsi a rá váró jövőre. A numerológia az a tudomány, amely a számokkal foglalkozik, azok jelentőségével az ember életében. Lebbentsük fel a fátylat egy kicsit, s nézzünk a jövőbe a számok segítségével. Kedves olvasóinknak a hosszú ünnepekre kellemes időtöltést ajánlunk. Számítsa ki a sorsát befolyásoló számot, amely akár jellemezheti is önt. Végezetül a száma segítségével jósolja meg, mi vár önre az új esztendőben. Kellemes szórakozást!

MI ÁRULJA EL A MÁGIKUS SZÁMOT

Ezt a számot úgy számíthatjuk ki, hogy születésünk dátumát egyjegyű számokként a következőképpen adjuk össze.

Pl. a szül. dátuma: 1979. 5. 17.

$$1+9+7+9+5+1+7=39 \quad 3+9=12 \quad 1+2=3$$

Tehát a fenti dátumkor született ember száma a 3-as, mely egész életét végigkíséri. Számolja ki, majd állapítsa meg, milyen ember is ön!

1 Önálló, szorgos, dolgozó, kritikus, domináns alkat, másokat irányító hajlamú. A világot csak egy szemszögből – a sajátjából – szemléli. Leginkább saját magára támaszkodik, gyakran magányos. Meg kell tanulnia a saját lábán állni, és függetlenül élni. Idővel megőri az önbizalmát, és vezető pozíciót is betölthet.

2 Mérsékelt, habozó ember, hatalmas pszichikai erővel és jó intuícióval megáldva. Csak kevés dolog sikerül neki elsőre. Családszerető, kedveli az otthon melegét, a természetet, szívesen szórakozik és utazik. Hiányzik belőle a dicsvágy, nem tűri a kritikát. Gyakran nem használja ki a tehetségét. Meg kell tanulnia uralkodni az érzésein.

3 Intelligens, kreatív, gyakran művészi adottsággal rendelkező ember. Szívesen van reflektorfényben, szívesen szórakozik, és a másik nem számára nagyon vonzó. El tudja érni céljait. Meg kell tanulnia gazdaságosan bánni az idejével.

4 Gyakorlatias, ügyes kezű, megfontolt, dolgozó és megbízható ember. Életútja nem könnyű, nincs benne rövidítés. Szervezőképességgel megáldott, céljait kemény, szorgos munkával éri el. Szívesen képezi magát, tökéletesíti tudását. Figyelnie kell egészségére, ne vigye túlzásba az aktivitást.

5 Sokoldalú, határozott, vezetői képességekkel bíró ember. Jó ösztöne, esze és nagy eltökéltsége sikeres életet ígér. Fiatalként, néha később is, sok gondot okoz kirobbanó vérmérséklete, türelmetlensége, ingadozó, kalandos természete. Meg kell tanulnia kordában tartani az örökös változásokat hasznoló vágyait. Erzelmileg ingatag.

6 Őszinte, jószívű, kreatív, gyakran művészi adottságokkal rendelkezik. Jó ítélőképességű, az embereket is első látásra kiismeri. Nem szereti a konfliktusokat, a stressz veszélyezteti az egészségét. Nagyobb felelősségérzetet kell rendelkeznie magával és családjával szemben.

7 Érzékeny, fogékony, együttérző, született filozófus. Gyakran visszavonul magányába, de nem magányos. Nehezen viseli a tanácsokat, saját hibáiból tanul. Életútja nehéz, meg kell tanulnia megtartania józan ítélőképességét. Későn érő típus.

8 Tettrekész, fürgé, logikus gondolkodású, dicsvágy jellemzi. Szervezői és vezetői képességekkel rendelkezik, ha kudarc éri, kibíratatlan diktátor válik belőle. Jó humorérzéke van, de nem a saját számlájára viccelődik. Meg kell tanulnia a hatalommal, a hírével és a pénzzel bánnia.

9 Intelligens, intuitív, elemzőképességgel rendelkezik, kíváncsi idealista, aki az ést és az igazságot keresi. Az életben nagy célokot tűz ki maga elé, gyakran nem jól méri fel erejét és lehetőségeit. Tetteivel és tanácsaival is szívesen segít másokat. A felelősségérzetet – saját maga és mások iránt is – még tökéletesítenie kell.

ČO NÁS ČAKÁ V ROKU 2004

Zistíme si to veľmi jednoducho. Ku dňu a mesiacu z dátumu narodenia pripočítame rok 2004 a výsledok zredukujeme na jednociferné číslo.

Napríklad: narodený 17. 5. 1979, osobný rok 17. 5. 2004

$$1 + 7 + 5 + 2 + 0 + 0 + 4 = 19 \quad 1 + 9 = 10 \quad 1 + 0 = 1$$

Ak už poznáte svoje osobné číslo na rok 2004, stačí sa pozrieť do tabuľky. Osobný rok sledujeme od narodenia po narodeniny v nasledujúcom roku:

* málo štastia   ** normálny stav   *** veľa štastia
* kevés szerencse   ** normálállapot   *** nagy szerencse

Osobný rok Személyes év	zdravie egészség	láska szerelem	peniaze pénz
1	***	*	**
2	**	***	*
3	***	**	**
4	*	*	*
5	***	**	**
6	**	***	**
7	*	**	*
8	***	*	**
9	**	*	*

Helena SEKERKOVÁ

Mi vár ránk 2004-ben

Nagyon egyszerűen meg tudjuk állapítani. A születésünk napjához és a hónaphoz hozzáadjuk a 2004-es évet, az eredményt egy számjegyű számmá redukáljuk.

Például, ha a születés dátuma 1979. 5. 17, a személyes év 2004. 5. 17.
2 + 0 + 0 + 4 + 5 + 1 + 7 = 19   1 + 9 = 10   1 + 0 = 1

Ha megállapította a számát, nézzen bele az alábbi táblázatba. A személyes év a születéstől a következő év születésnapjáig szól.

Vianočný

1. Osoba, ktorú chcete obdarovať, by najradšej dovolenkovala...

- A: na Capri - pozná tam jeden dokonalý hotel.
- B: niekde na chalupe, pretože tam má pokoj od ľudí.
- C: hocikde v prírode, najradšej pri nejakom potoku.
- D: na kúpalisku alebo v kúpeľoch, kde chodí veľmi pravidelne.
- E: na Kréte, tráviac čas viac potulkami ako leňošením pri mori.

2. Vášho kandidáta na darčeky veľmi rozčúli, keď...

- A: ho na ceste predbehne menšie auto.
- B: má urobiť krížik na hlasovací lístok.
- C: mu v reštaurácii servírujú večeru pri neónovom osvetlení.
- D: pri telefonovaní mu namiesto volaného odpovedá záznamník.
- E: jeho deti bezpodmienečne chcú jesť u McDonalda.

3. Ktorý z nasledujúcich výrokov by sa testovanej osobe najviac páčil?

- A: Nezaujíma ma to, čo som už dosiahol, ale to, čo ma ešte len čaká (Karl Lagerfeld).
- B: Ten, kto nerozmýšľa svojisky, vlastne nerozmýšľa vôbec (Oscar Wilde).
- C: Priateľstvo je dušou v dvoch telách (Aristoteles).
- D: Toho, kto príde neskoro, potrestá život (Michail Gorbačov).
- E: Ideály sú ako hviezdy. Nemožno ich dosiahnuť, ale dá sa podľa nich orientovať (Carl Schurz).

ČÍM OBDAROVAŤ SVOJICH BLÍZKYCH

Neviete, čo podarovať svojim blízkym na Vianoce? Väčšina z nás má každoročne rovnakú dilemu pri výbere darčiekov. Často chodíme z obchodu do obchodu a nič rozumné nás nenapadne, až siahneme po prvej veci, aká nám príde pod ruku. Skúsme na to ísť celkom inakšie. Pomocou nášho vianočného testu zistíte, čím by ste urobili radosť vašim blízkym. Získate o nich presnejší obraz a možno ich uvidíte v takom svetle, v akom ste ich ešte nevideli. Osoby zo svojho okolia testujte po jednom. Na otázky, na ktoré neviete odpoveď sami, sa ich nenápadne opýtajte. Uvidíte, akého pomocníka ste práve dostali do rúk. A po testoch, hurá, na vianočné nákupy.

4. Predstavte si, že osoba, ktorú chcete obdarovať, sa ocitla na pustom ostrove s debnou plnou jedla. Čo bude asi robiť?

- A: Ani sa nepohne z pobrežia, aby nepremeškala loď náhodou plávajúcu okolo.
- B: Asi by najskôr skonštruovala slnečné hodiny.
- C: Cítila by sa ako malý princ z románu Saint-Exupéryho.
- D: Porozhliadla by sa poriadne dookola, či je naozaj kráľom ostrova.
- E: Určite by si uplietla z lián hojdaciu sieť a trávila čas leňošením.

5. Predstavte si, že vaša testovaná osoba chce obdarovať svoju veľkú lásku k narodeninám. Čo jej asi podaruje?

- A: Červené ruže.
- B: Niečo praktické.
- C: Svoje srdce.
- D: Niečo celkom nezvyčajné a efektné.
- E: Niečo vlastnoručne vyrobené.

6. Vašu osobu mimoriadne dojme, keď...

- A: klesajú peňažné kurzy.
- B: sa jej pokazi osobný počítač.
- C: v rádiu hrajú pieseň o láske.
- D: dostane chuť sa v noci vykúpať v bazéne a zistí, že niekto vypustil vodu.
- E: zistí, že omylom si kúpila Müsli s cukrom.

test

7. Najradšej jedáva:

- A: Niečo ľahké, napríklad šľahanú nátierku so šunkou alebo lesné jahody.
- B: Niečo z konzervy.
- C: Niečo, čo pre neho (ňu) uvaril niekto z lásky.
- D: V reštaurácii alebo v bufete.
- E: Výdatnú a zdravú zeleninovú polievku.

8. Osoba, ktorú chcete obdarovať, je pyšná na...

- A: priateľstvo so svojim zubárom.
- B: stratégiu, s akou rieši problémy.
- C: svoju citlivosť a vnímavosť.
- D: plný adresár mien.
- E: pokroky, ktoré dosiahla ako samouk.

9. Sníva o tom, že...

- A: raz by chcela mať čas iba na snivanie.
- B: by raz osobne hovorila so svojim obľúbeným spisovateľom.
- C: raz by chcela byť princom alebo princeznou.
- D: by rada bola hosťom v populárnej televíznej súťaži.
- E: by bolo dobré, keby sa všetky nápoje predávali v zálohovaných fľašiach.

10. Láska je pre túto osobu...

- A: príjemným uvoľnením a rozptýlením po práci.
- B: rozmnožením endorfínov.
- C: príbuzenstvom duší.
- D: výbuchom sopky alebo uragánu.
- E: niečím celkom prirodzeným.

VYHODNOTENIE:

S počítajte, ako často ste zakrúžkovali písmená A, B, C, D alebo E. To, ktoré sa vo vašich odpovediach objavilo najčastejšie, zodpovedá typu označenej osoby, ktorú chcete obdarovať. V prípade, že ste rovnako často zakrúžkovali dve aj viac písmen, bude pre vás výber darčiekov ešte jednoduchší, lebo možností budete mať viac. Pozrite si prípadne aj druhé písmeno vo vašom poradí, možno aj tam nájdete inšpiráciu pre vhodný darček na Vianoce. Teraz už k jednotlivým typom osobnosti:

Prevažujú odpovede A - typ konzervatívny

Keď hovoríme konzervatívny, nemáme na mysli, že by daná osoba mala nejaké zastarané názory alebo spôsoby. Skôr si viac potrpí na hodnoty, a to rovnako na vonkajšie aj vnútorné. Nazdáva sa, že iba on (ona) vie, ktorý bar je najlepší a vynikajúco sa cíti v reštauráciách alebo podnikoch podobného druhu, kde majiteľ alebo čašník ho (ju) pozná po mene a vie, čo mu (jej) chutí. Oblečenie nosí najradšej značkové a nanajvýš móдне. Ak by napriek tomu vyzeralo lajdácky alebo nevyžehlene, celkom iste ide o zámer výrobcu značkového oblečenia. Aj v ostatných veciach si potrpí na kvalitu - či už ide o autá, tenisové rakety, vína alebo kozmetiku.

Svojím blízkym typu A urobíte radosť zlatým priveskom, retiazkou, prstienkom alebo sponou na viazanku. Poteší aj fľaša alebo debnička značkovej pijatiky - u mužov, alebo vyberaná kozmetika či parfumy pre ženy. Radosť urobí luxusný stojan na perá, jemné vreckovky s monogramom, zrkadličko v zlatom ráme, rukavice z pravej kože, topánky šité na mieru či vyberaný porcelán.

Prevažujú odpovede B - typ intelektuál

Tento typ ľahko rozpoznáte už na pohľad. Príznačná je reč tela: Ruky máva najčastejšie skrížené na prsiach (akoby niečo očakával) a očami fixuje ostatných. Niektorým sa zdá mierne arogantný. I svojím oblečením dáva okoliu najavo, že povrchná stránka je mu ľahostajná. Oblečie si to, čo mu príde pod ruku. Až keď sa na neho (na ňu) zadívame lepšie, zistíme, že má dušu estéta. Jediné, čo si však tento človek naozaj cení, je brilantný rozum. Všetko musí mať logické vysvetlenie a racionálny základ. Pozoruhodné je, že takýto človek má často za partnera toho, kto sa riadi citmi. Často však na neho reaguje slovami: „Myslenie nie je tvojou silnou stránkou.“ V kútiku duše mu ale veľmi závidí, že je schopný byť spontánny a intuitívny. Napriek tomu, že intelektuál veľmi ťažko dokáže ukázať svoju radosť, potešíme ho darčekom, ktoré oslovia jeho chladnú hlavu alebo jeho cit pre estetiku.

Ak má rád divadlo, poteší ho abonentka do vybraného divadla. Milo môže prekvapiť pracovná stolička, ktorá sa otáča a prispôsobuje na rôzne výšky a účely. Môže to byť aj individuálne kreslo, v ktorom sa dá premýšľať alebo čítať. Intelektuál si potrpí na dobre fungujúce domáce prístroje s pekným a efektným dizajnom. Zaujať a potešiť ho môže praktická a bežná vec, ako napríklad viacúčelový otvárač na konzervy, fľaše a podobne. Opäť nezabudnime na pekný dizajn. V prípade, že je nadšencom šachu, nadmieru ho potešíte šachom s luxusnými figúrkami z drahého materiálu. Milovníkov zvierat poteší akvárium s exotickými rybkami alebo len rybky, ak akvárium má, gurmánov zase exotická kuchárska kniha.

Prevažujú odpovede C - typ romantik

Tento typ na prvý pohľad len ťažko rozoznate. Pod zdanlivo chladnou maskou bije veľmi citlivé srdce, ku ktorému sa možno dostať iba s veľkou dávkou trpezlivosti, taktu a intenzívnymi rozhovormi, ktoré majú patričnú hĺbku a úroveň. Vášň je povolená, ale iba za predpokladu, že je obalená jemnou zmyselnosťou a erotikou. Chladný sex v jeho prípade vôbec neprichádza do úvahy. Romantici sú rodení herci. Musíme si uvedomiť, že pri romantikoch nesmieme byť príliš realistickí, pretože patria k tým ľuďom, ktorí počujú, ako rastie tráva a za všetkými vecami vidia skrytý význam. Darčeky sú pre nich dôležitým signálom toho, že ich máme radi alebo ľúbime. Nemusia to byť žiadne veľké dary, ale skôr drobnosti, ktoré im signalizujú, že na nich myslíme.

Romantik sa poteší hrejivej deke, osuškám alebo vrecúškam na bieližeň s vyšitým monogramom, kolekcií sklenených svietnikov, orientálneho koberčeku, zbierke básní alebo románu s romantickým dejom. Medzi romantikmi sa nájde aj množstvo nadšencov kvetinových záhrad, preto celkom iste neurobíte zle, ak im darujete knihu s týmito zameraním. Vyznavači umenia sa potešia pekným a praktickým maliarskym potrebám alebo knihám o umení. S radosťou prijmu hojdacie kreslo, v ktorom možno nerušene snívať o krásnych veciach, ale muži aj rybársku stoličku, v ktorej snívajú pri vode.

Prevažujú odpovede D - typ extrovert

Už ako dieťa dokázal tento typ človeka rozosmiať celú triedu a učiteľku uviesť do pomykova. V priebehu rokov sa veľa nezmenilo, extrovert je rád stredobodom pozornosti a potrpí si na početné publikum. Ak sa mu nedarí upútať pozornosť, necíti sa dobre a pôsobí zronene. Neznáša konkurenciu - to platí hlavne o ženách. Kým u mužov prichádza do úvahy, že sa konkurenti môžu aj spriateliť, u žien tohto typu je to vylúčené. Atmosféra medzi nimi býva veľmi nepríjemná a vtedy skrátka musí jedna preč, a to hneď. Extrovert nedokáže byť dlho sám, samota ho ubíja.

Pokiaľ je majiteľom videa, nikdy neurobíte zle, ak mu podarujete (podľa finančných možností) jednu alebo viac kaziet s dobrými filmami, ktoré mu dokážu spríjemniť chvíle, keď je sám. Pretože sa najlepšie cíti v kruhu priateľov, ktorých si pozýva domov, príde vhod šejker na koktaily, stolný gril, či súprava na fondue. Potrpí si na luxusnú spodnú a posteľnú bielizeň, cestovné tašky a dobré športové vybavenie. Možno by ste ho milo prekvapili celoročným lístkom do fitnesscentra alebo na plaváreň.

Prevažujú odpovede E - typ bionadšenec

Veľkou vášňou tohto človeka je príroda, ktorá znamená pre neho oveľa viac než iba víkendové výlety do lesa. Žije tak, aby s ňou bol úzko spätý. Oblika sa do hodvábu a pozorne sleduje, aby oblečenie, ktoré si vyberá, malo vysoký podiel bavlny. Stravuje sa uvedomele a zdravo. Mimoriadne hrdý je na svoju biozáhradku, pokiaľ sa tejto činnosti venuje. Kупuje si iba výberovú kávu a čaje, zásadne používa veci, ktoré neobsahujú žiadne škodlivé látky. Ľudia tohto typu majú sklon k ezoterike a astrológii, z čoho vyplýva, že aj literatúra tohto druhu ich dokáže potešiť.

Z darčiekov majú najväčšiu radosť vtedy, ak sú zhotovené z prírodných surovín. Vhodným darčekom môžu byť aj zdravotné sandále, filter na vodu, manuálny alebo elektrický mlynček na kávu, obliečanie alebo aromaterapeutická lampa. Potešia krčahy alebo iný riad z keramiky, pekné záhradnícke náčinie (nožnice na strihanie ruží, lopatky, metyčky či hrabličky na udržiavanie skaliek), ale aj hudobný nástroj, ktorý starostlivo vyberieme podľa záujmu. Vhodné sú drobné doplnky k nábytku z dreva alebo rôzne koše z prútia na uskladnenie dreva pri krbe, novín a časopisov, či spoločenských hier.

Ak vám náš test pri výbere vianočných darčiekov trochu pomohol, želáme vám pri ich nákupoch dobrú zábavu. Nezabudnite však, že vlastnej fantázii sa pri tejto činnosti medze nekladú.

Otto von Bismarck: Poslaním politika nie je pomstiť sa za to, čo sa stalo, ale...

Pomôcky: BLAB, PVDY, PON	drobný morský živočích	tajnička 1	DELTA	skr. letecké opravovne	priveď do stavu opilosti	tajnička 2	mláďa	lat. skr. súhvezdia Plachty	zn. prvku argón	popovok
predložka			žreboval							
pracuj s pluhom			tútorstvo štát v severnej Amerike							
365 dní				Talian po česky 60 kusov					tajnička 3	mzda
počítadlo					skr. obvod- ného výboru kód sanskrtu			kód Nepálu skr. polyamidu		
syn boha Ápolóna						výzva (kniž.) Shakespe- arov hrdina				
DELTA	fapkal juhoamer. lama							staroarm. mesto nemecká skr. podnikového laboranta		
skr. holandskej strany práce					skr. Brit- skej ency- klopédie muž. kabát			skr. odevná tvorba lat. skr. odpa- ru (evapora)		
uralské mesto				suché hľuzy vstavačov Kornel dom.						skalné hrebene ľad. štítov
ŠPZ okr. Košice mesto			obytný príves pomoc (hovor.)							
nevoľník rab						prístav v Rusku lalotanie				
DELTA	muž. meno obrný voz							vz. oxidnit- ridu fosforu jestvovalo		
ukazov. zámeno					zn. našej kozmetiky Adolf. dom.			kód Vatikánu Programme Alimentire Mondial		
skr. Amatérska atletická asociácia				lekár liečiaci alopatiou opica						
zn. nióbu			zniesla nápor							
skr. štátu Kentucky			syn							